

Zakon o turizmu

*Zakon je objavljen u "Službenom listu RCG", br. 32/2002, 41/2002, 45/2002, 38/2003 i 31/2005.
Vidi: čl. 49. Zakona - 11/2004-3.*

I OPŠTE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuje se način i uslovi za obavljanje turističke i ugostiteljske djelatnosti, uređuje promocija i mjere usmjeravanja razvoja i kreiranja crnogorskog turističkog proizvoda.

Osnovni pojmovi

Član 2

Turistička djelatnost, u smislu ovog zakona, je pružanje usluga od strane turističke agencije, turističkog vodiča, pratioca, animatora, zastupnika na: skijaškim terenima, u nautičkom, seoskom, zdravstvenom, vjerskom, kongresnom, sportskom, omladinskom i drugim vidovima turizma, kao i pružanje ostalih turističkih usluga kao što su lov, ribolov, splavarenje i dr.

Ugostiteljska djelatnost, u smislu ovoga zakona, je pripremanje hrane i pružanje usluga ishrane, pripremanje i usluživanje pića i napitaka i pružanje usluga smještaja, kao i pripremanje hrane za potrošnju na drugom mjestu (u prevoznim sredstvima, na priredbama i sl.) i snabdijevanje tom hranom (catering).

Poslovi na promociji i unapređenju turizma od interesa za Republiku su: obezbjeđivanje turističke informativno propagandne djelatnosti Republike u zemlji i inostranstvu; formiranje i razvoj informacionog sistema u turizmu Republike i ostvarivanje međunarodne saradnje u oblasti turizma.

II TURISTIČKA DJELATNOST

1.OPŠTE ODREDBE

Subjekti i predmet poslovanja

Član Z

Turističku djelatnost mogu obavljati privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici koji ispunjavaju uslove za obavljanje te djelatnosti propisane ovim zakonom i koji su registrovani za obavljanje te djelatnosti.

Pod uslovima propisanim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona, određene turističke usluge mogu pružati i fizička lica.

Predmet poslovanja subjekata koji obavljaju turističku djelatnost iz stava 1 ovog člana mora biti utvrđen aktom o osnivanju, u skladu sa ovim zakonom, običajima i uzansama u oblasti turizma.

U obavljanju turističke djelatnosti, subjekti iz st. 1 i 2 ovog člana dužni su da posluju u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima

Strana pravna i fizička lica mogu obavljati turističku djelatnost u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona i posebnim propisima.

Obaveze subjekata

Član 4

Pravna i fizička lica u obavljanju turističke djelatnosti dužna su:

- 1) vidno istaknuti uslove, sadržaj i cijenu svake pojedine usluge i pridržavati se tih uslova, sadržaja i cijena;
  - 2) za svaku izvršenu uslugu, korisniku izdati račun, kartu ili potvrdu s brojem kojom se potvrđuje prijem uplate i čuvati kopije tih dokumenata u skladu sa propisima o računovodstvu kojima se potvrđuje prijem uplate;
  - 3) u prostorijama gdje se vrše usluge, voditi knjigu žalbi i u roku od tri dana odgovoriti na svaki prigovor;
  - 4) da pružaju turističke usluge koje prema propisima i običajima spadaju u predmet njihovog poslovanja.
- Organ državne uprave nadležan za poslove turizma (u daljem tekstu: nadležni organ državne uprave) propisaće oblik, sadržaj i način vođenja knjige žalbi.

Ostali subjekti

Član 5

Sportske organizacije, sindikalne organizacije, vjerske zajednice i nevladine organizacije koje su registrovane u Republici Crnoj Gori, mogu organizovati turistički paket aranžman isključivo za svoje članove i bez svrhe sticanja dobiti.

Promocija i predstavljanje turističkog paket aranžmana iz stava 1 ovog člana dozvoljena je jedino internim sredstvima informisanja.

Značenje izraza

Član 6

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju ova značenja:

- 1) **putnik** je kupac koji kupuje ili je saglasan da kupi turistički paket aranžman, odnosno turističko putovanje ili druge turističke usluge. Putnik je i lice u čiju korist je kupac kupio turistički paket aranžman, odnosno usluge ili lice na koje je kupac ili za koje je kupac kupio turistički paket aranžman, prenio pravo korišćenja turističkog paket aranžmana ili usluge;
- 2) **turistički paket aranžman** (paušalno putovanje) je unaprijed utvrđena kombinacija od najmanje dvije ponuđene pojedinačne usluge koje se prodaju po ukupnoj unaprijed utvrđenoj cijeni, s tim da ukupna usluga traje duže od dvadeset i četiri časa ili uključuje barem jedno noćenje, odnosno smještaj;
- 3) **izletnički program** je kombinacija od najmanje dvije ponuđene usluge koje traju manje od dvadeset i četiri časa i ne uključuju noćenje, odnosno smještaj;
- 4) **turistička agencija-organizator putovanja** (tour-operator) je turistička agencija koja organizuje turistički paket aranžman i koja ga neposredno prodaje ili nudi na prodaju putem posrednika;
- 5) **turistička agencija-posrednik** (sub-agent) je turistička agencija koja prodaje ili kupuje turistički paket aranžman koji je sastavio organizator putovanja ili koja pruža druge posredničke usluge iz člana 9 ovog zakona;
- 6) **turističko mjesto** je naseljeno mjesto koje raspolaže prirodnim, kulturnim, istorijskim i drugim znamenitostima od značaja za turizam, kao i objektima i drugim sadržajima za smještaj i boravak turista;
- 7) **turističko područje** od republičkog značaja (u daljem tekstu: turističko područje) jeste zaokružena prostorno funkcionalna cjelina određena Prostornim planom Republike na kojoj se može formirati integralna turistička ponuda;
- 8) **prebukiranje** (over-booking) je multiplikovanje broja potvrđenih rezervacija od strane ugostiteljskih objekata za smještaj ili turističkih agencija koja ima za posljedicu nepružanje usluge smještaja ili nepružanje na ugovoren način;

9) **banjska lječilišta** su područja (mjesto ili djelovi mjesta), koja posjeduju posebne prirodne potencijale-prirodna svojstva liječenja koja potiču iz tla, mora, klime ili pogodnosti za sprovođenje fizikalne terapije radi izlječenja, ublažavanja ili sprečavanja oboljenja kod ljudi u kojima postoje institucije koje omogućavaju stručnu primjenu raspoloživih resursa i medicinsku rehabilitaciju, te predstavlja dominantan faktor razvoja tog područja;

10) **oporavilišta** su područja (mjesto ili djelovi mjesta) sa klimatskim i pejzažnim prednostima i koja prvenstveno služe odmoru, rekreaciji i oporavku i imaju svojevrstan lokalni karakter;

11) **ljekoviti faktor** su termalne i mineralne vode, vazduh, gas i ljekovito blato (peloid) i dr., čija su ljekovita svojstva naučno ispitana i dokazana u skladu sa pozitivnim propisima.

2. TURISTIČKA AGENCIJA

Pojam

Član 7

Turistička agencija je privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji može obavljati djelatnost pružanja usluge turističke agencije radi ostvarivanja dobiti, ako ispunjava uslove predviđene ovim zakonom.

Oznaka

Član 8

Oznaku "turistička agencija" mogu koristiti isključivo lica iz člana 7 ovog zakona.

Oznaka "turistička agencija" obavezno se koristi u firmi turističke agencije kao bliža oznaka djelatnosti.

U firmi, turistička agencija može, uz oznaku kojom se obilježava ime turističke agencije, koristiti i izraze uobičajene u turističkom poslovanju, kao što su: "tours", "travel" i sl.

Usluge

Član 9

Usluge turističke agencije su:

- 1) organizovanje, prodaja i ostvarivanje turističkih paket aranžmana;
- 2) prodaja i posredovanje u prodaji ugostiteljskih i turističkih usluga;
- 3) posredovanje u pružanju usluga putovanja i boravka i obavljanja drugih za njih vezanih usluga;
- 4) organizovanje, prodaja i ostvarivanje izletničkih programa;
- 5) prihvata i prevoz putnika (transfer, transport);
- 6) prodaja i posredovanje u prodaji karata ili rezervaciji mjesta za sva prevozna sredstva;
- 7) rezervacija smještaja i drugih usluga u ugostiteljskim objektima;
- 8) zastupanje domaćih i stranih turističkih agencija u odredištima putovanja;
- 9) davanje turističkih informacija i promotivnog materijala;
- 10) agencijske usluge za prihvata i otpremu turističkih plovni objekata u zemlji i inostranstvu;
- 11) posredovanje u pribavljanju putnih isprava, viza i drugih isprava potrebnih za prelaz granice i boravak u inostranstvu, kao i isprava za lov, ribolov, ronjenje i drugih isprava potrebnih za organizaciju i ostvarivanje različitih oblika turizma;
- 12) organizovanje i posredovanje u prodaji usluga nautičkog, seoskog, zdravstvenog, kongresnog, sportskog, omladinskog i drugih oblika turizma;
- 13) organizovanje službe turističkih pratilaca, službe pomoći, koja se pruža turistima (u dolasku i odlasku iz odredišta);

14) rezervacija, nabavka i prodaja ulaznica za sve vrste priredbi, muzeja i dr., te prodaja robe vezane za potrebe putovanja (razne putne potrepštine, suveniri, turističke publikacije i sl.);

15) organizacija i pružanje usluga u vezi s poslovanjem karticama i turističkim čekovima, te pružanje mjenjačkih usluga u skladu sa posebnim propisima;

16) posredovanje u osiguranju putnika i prtljaga

17) pružanje rent-a-car usluga;

18) iznajmljivanje vozila (letjelica, skutera, plovni objekata i dr.).

Turistička agencija može, osim usluga iz stava 1 ovog člana, pružati i druge slične usluge ako je to definisano aktom o osnivanju.

Fizičko lice ne može pružati usluge turističke agencije iz stava 1 ovog člana.

Školske ekskurzije

Član 10

Organizator putovanja je dužan da učini dostupnim opšte uslove putovanja, kao i da prezentuje izletnički program putovanja i paket aranžman za djecu i školsku omladinu upravi škole i roditeljima.

Za određivanje organizatora putovanja obavezno se raspisuje tender.

Posebne uslove putovanja i paket aranžmana može propisati nadležno ministarstvo za poslove obrazovanja.

Škola u prirodi, matorske i polumatorske ekskurzije, kao i druge organizovane obrazovne i sportske manifestacije, koje se realizuju u toku školske godine, sastavni su dio školskih programa i o njima odlučuje ministarstvo nadležno za poslove obrazovanja.

Vrste turističkih agencija

Član 11

Prema vrsti usluga koje pružaju turističke agencije su:

1) turistička agencija-organizator putovanja i

2) turistička agencija-posrednik.

Nadležni organ državne uprave propisaće minimalno-tehničke uslove koje moraju ispunjavati turističke agencije iz stava 1 ovog člana.

Nadležni organ državne uprave utvrđuje ispunjenost uslova u pogledu tehničke opremljenosti, zaštite na radu, zaštite i unapređivanja životne sredine, kao i drugih propisanih uslova u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona i drugim zakonom propisanim uslovima i izdaje odobrenje za rad turističkim agencijama iz stava 1 ovog člana.

Turistička agencija može promijeniti vrstu usluge, ako ispunjava propisane uslove za drugu vrstu turističke agencije, o čemu se ministarstvu nadležnom za poslove turizma podnosi zahtjev.

Obaveze

Član 12

Pored obaveza propisanih članom 4 ovog zakona, turistička agencija je dužna da:

1) na ulazu u poslovni prostor turističke agencije istakne firmu;

2) na ulazu u poslovni prostor u kojem prodaje svoje usluge istakne radno vrijeme;

3) na zahtjev korisnika usluge, izjasni se o svojstvu u kojem nastupa i koliki joj je obim ovlašćenja, ako zastupa druge turističke agencije;

4) u svim reklamnim i promotivnim materijalima kao i u svim poslovnim dokumentima vidljivo naznači firmu i sjedište;

5) čuva, kao poslovnu tajnu, sve što je saznala o putniku i bez njegovog odobrenja, osim u zakonom propisanim slučajevima, nikome ne smije saopštiti: njegovu adresu, mjesto i vrijeme putovanja, boravka, uplaćenu cijenu, kao ni imena njegovih saputnika;

6) putniku pruži usluge utvrđene u ugovoru i pruži ih na kvalitetan način;

7) ponudi putniku potrebno osiguranje od povreda, bolesti, smrti i gubitka prtljaga tokom putovanja i boravka.

a) LICENCA

Član 13

Poslove organizovanja turističkih putovanja mogu da obavljaju turističke agencije koje, osim odobrenja za rad iz člana 11 stav 3 ovog zakona, imaju i licencu koju izdaje nadležni organ državne uprave.

Prilikom izdavanja licence nadležni organ državne uprave utvrđuje da li su ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Način izdavanja licence

Član 14

Licenca se izdaje u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva turističke agencije, za period od pet godina.

Ukoliko nadležni organ državne uprave ne odluči o zahtjevu za izdavanje licence u roku iz stava 1 ovog člana, smatraće se da je licenca izdata prvog narednog dana po isteku roka.

Licenca iz člana 13 ovog zakona upisuje se u Registar turističkih agencija koji vodi nadležni organ državne uprave i objavljuje se u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Nadležni organ državne uprave donijeće propis o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra iz stava 3 ovog člana.

Nadležni organ državne uprave donijeće propis o obliku i sadržaju licence.

Oduzimanje licence

Član 15

Nadležni organ državne uprave oduzima licencu:

-ako organizator putovanja u periodu važenja licence prestane da ispunjava uslove za obavljanje poslova organizovanja turističkih putovanja ili ako ne vrši djelatnost u skladu sa uslovima i na način predviđen ovim zakonom,

-ako se organizatoru putovanja u periodu važenja licence izrekne više od dva puta novčana kazna za prekršaj zbog neizvršavanja obaveza iz čl. 16 i 22 ovog zakona.

Postupak za oduzimanje licence je hitan.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, organizator putovanja ne može podnijeti zahtjev za izdavanje nove licence prije isteka roka od godinu dana od dana donošenja akta o oduzimanju licence.

Protiv akta o oduzimanju licence ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Program putovanja

Član 16

Organizator putovanja dužan je da ustanovi opšte uslove putovanja i obezbijediti program putovanja u pisanoj formi.

Opštim uslovima putovanja uređuju se prava i obaveze organizatora putovanja, prava i obaveze putnika, a naročito prava putnika za slučaj otkaza putovanja, izmjene ugovorene cijene putovanja, kao i postupak, rokovi i obaveze organizatora putovanja u vezi sa reklamacijom putnika zbog neizvršenja ili nepotpunog izvršenja usluga obuhvaćenih programom putovanja.

Program putovanja sadrži naročito:

-naziv organizatora putovanja;

- datum izdavanja licence;

-mjesto i datum početka i završetka putovanja, opis odredišta putovanja i periode boravka sa datumima, ako je boravak u djelovima;

-podatke o vrsti prevoza i karakteristikama prevoznog sredstva koje se koristi;
-podatke o vrsti i lokaciji smještajnog objekta, kategoriji prema važećim propisima zemlje u kojoj se objekat nalazi, odnosno nivou komfora, vrsti i načinu usluživanja objekta;

-ukupnu cijenu putovanja i usluge koje su obuhvaćene tom cijenom, kao i iznose taksa i naknada koje se odnose na određene usluge, a nijesu uključene u cijenu putovanja;

-eventualne posebne obaveze putnika koje su uslov za realizaciju putovanja;

-minimalan broj putnika ako je to uslov za realizaciju putovanja i krajnji rok za obavještanje putnika za slučaj otkazivanja.

Organizator putovanja je dužan da putniku učini dostupnim opšte uslove putovanja i program putovanja.

Za školske ekurzije i druga putovanja za djecu i školsku omladinu organizator putovanja je dužan učiniti dostupnim opšte uslove putovanja i programa putovanja njihovim roditeljima.

b) USLOVI ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI

Obezbjeđenje prevoza

Član 17

Turistička agencija je dužna prevoz putnika obavljati vlastitim prevoznim sredstvima ili prevoznim sredstvima drugih pravnih i fizičkih lica koja su u Republici Crnoj Gori registrovana za obavljanje djelatnosti prevoza putnika.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, u slučaju nedostatka dovoljnog broja adekvatnih turističkih autobusa registrovanih u Crnoj Gori, turistička agencija može, uz prethodnu saglasnost nadležnog organa državne uprave, za prevoz putnika angažovati prevozna sredstva koja nijesu registrovana u Crnoj Gori, za period koji ne može trajati duže od sedam dana.

Odredbe stava 1 ovog člana ne odnose se na prevozna sredstva kojima se obavlja linijski prevoz putnika iz mjesta polaska i dolaska do odredišta i nazad.

Obezbjeđenje turističkog pratioca i vodiča

Član 18

Ako turistička agencija organizuje grupna putovanja obavezna je tokom cijelog putovanja obezbijediti najmanje jednog turističkog pratioca, koji ispunjava uslove propisane ovim zakonom, za svaku grupu od 15 i više putnika.

Ako turistička agencija ne raspolaže turističkim pratiocem iz stava 1 ovog člana obavezna je obezbijediti stručnog radnika koji je osposobljen za rad u turističkoj djelatnosti.

Za grupne posjete turističkim mjestima za koja je u programu predviđeno njihovo razgledanje, turistička agencija je obavezna da angažuje turističkog vodiča koji ima odobrenje za rad, osim za posjete muzejima, kulturno-istorijskim spomenicima i drugim ustanovama koji su u tom slučaju dužni da obezbijede turističkog vodiča odnosno stručnog radnika.

Poslovnica

Član 19

Turistička agencija mora imati poslovni prostor (u daljem tekstu: poslovnica).

Nadležni organ državne uprave propisuje i utvrđuje minimalno-tehničke uslove koje mora ispunjavati poslovnica za pojedinu vrstu turističke agencije.

Poslovnicom, u smislu ovog zakona, ne smatraju se poslovne prostorije koje istovremeno služe i za stanovanje.

Kadrovi

Član 20

Turistička agencija mora imati u svakoj poslovnici najmanje jednog zaposlenog - poslovođu (šefa poslovnice i sl.) koji ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

Poslovođa je odgovoran za rad u poslovnici u skladu sa ovim zakonom.

Poslovođa, pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa, treba da ispunjava sljedeće uslove:

- 1) da ima najmanje srednju stručnu spremu odgovarajućeg smjera;
- 2) da ima najmanje tri godine radnog iskustva u turističkoj djelatnosti;
- 3) da zna najmanje jedan svjetski jezik;
- 4) da ima položen stručni ispit.

Stručni ispit za poslovođu polaže se pred ispitnom komisijom koju obrazuje nadležni organ državne uprave.

Stručni ispit za poslovođu polaže se prema utvrđenom ispitnom programu.

Ispitni program iz stava 5 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Nadležni organ državne uprave propisaće ispitni program za poslovođu, sastav ispitne komisije, kao i način polaganja ispita iz st. 4 i 5 ovog člana.

O položenom stručnom ispitu izdaje se uvjerenje.

Osiguranje

Član 21

Turistička agencija koja pruža usluge turističkog paket aranžmana, izletničkog programa ili transfera putnika dužna je koristiti prevozna sredstva u kojima su putnici i prtljag osigurani, kao i ugostiteljske objekte u kojima su korisnici usluga osigurani.

Jemstvo

Član 22

Turistička agencija - organizator putovanja dužna je da obezbijedi jemstvo radi naknade putniku:

- plaćene cijene putovanja, ako zbog insolventnosti turističke agencije izostanu usluge putovanja;
- troškova koji su nastali zbog insolventnosti turističke agencije, za povratak putnika u mjesto polaska;
- štete nastale usljed potpunog neizvršavanja programa putovanja po vrsti, obimu, kvalitetu i na način dat u programu.

Turistička agencija-organizator putovanja dužna je obezbijediti jemstvo u iznosu od 10.000 Eura u obliku: gotovinskog depozita, koji se polaže na poseban račun kod poslovne banke, ili bankarske garancije, izdate od strane poslovne banke licencirane od Centralne banke Crne Gore, plative na prvi poziv i bez prava prigovora, sa rokom važenja dužine trajanja licence.

Turistička agencija -organizator putovanja dužna je da obešteti putnika u roku određenom opštim uslovima putovanja, odnosno programom putovanja koji ne može biti duži od 30 dana od dana podnošenja reklamacije putnika.

Turistička agencija-organizator putovanja nije odgovorna putniku za nastale štete iz stava 1 ovog člana, ako:

- se utvrđeni propusti u neispunjavanju ugovorenih usluga pripisuju putniku;
- se nepredviđeni i neizbježni propusti pripisuju trećem licu koje nije učestvovalo u ostvarivanju ugovorenih usluga;
- su propusti nastali djelovanjem više sile (na osnovu nepredviđenih događaja na koje onaj ko se na njih poziva nema uticaja i čije su posljedice neizbježne i pored primjene dužne pažnje u što se ne ubraja prebukiranje), ili nekim drugim događajem koje turistička agencija, odnosno davalac usluge nije mogao predvidjeti ili otkloniti i pored dužne pažnje.

U slučajevima iz stava 4 al. 2 i 3 ovog člana turistička agencija - organizator putovanja mora voditi brigu o tome da pomogne putniku.

c) PRESTANAK RADA

Prestanak rada

Član 24

Turistička agencija prestaje sa radom:

- 1) odjavom poslovanja;
  - 2) ako je inspekcijskim nadzorom utvrđeno da nijesu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom, propisima donesenim na osnovu ovoga zakona i drugim propisima, a utvrđeni nedostaci nijesu otklonjeni u ostavljenom roku;
  - 3) ako nadležni organ državne uprave naknadno utvrdi da je odobrenje za rad izdato na osnovu neistinitih podataka ili falsifikovanih dokumenata;
  - 4) ako turistička agencija duže od jedne godine ne pruža usluge i ne obavlja djelatnost za koju je registrovana;
  - 5) zbog oduzimanja licence i izricanja mjere zabrane pružanja usluga turističke agencije.
- O prestanku pružanja usluga iz stava 1 ovog člana, nadležni organ državne uprave donosi rješenje.

3. TURISTIČKI VODIČ

Pojam

Član 25

Turistički vodič je fizičko lice koje ima odobrenje iz člana 26 ovog zakona i koje pruža turistima usluge pokazivanja i stručnog objašnjavanja: prirodnih ljepota i rijetkosti, kulturno-istorijskih spomenika, umjetničkih djela, etnografskih i drugih znamenitosti, istorijskih događaja, ličnosti, legendi o tim događajima i ličnostima, privrednih i političkih događaja i dešavanja, kao i pojedinih mjesta i područja.

Ne smatra se turističkim vodičem stručni radnik koji obavlja poslove vodiča na svom radnom mjestu kod pravnog lica unutar poslovnog prostora u kojem radi (muzej, galerija, nacionalni park i sl.), stručni radnik turističke agencije koji prati grupu turista iz mjesta u mjesto, vodič u planinama i pećinama, u lovu i ribolovu, kao i vođa i pratilac ekskurzije i izleta.

Odobrenje za rad

Član 26

Za pružanje usluga turističkog vodiča turistički vodič mora imati odobrenje koje na njegov zahtjev izdaje nadležni organ državne uprave.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaće se turističkom vodiču ako ispunjava sljedeće uslove:

- 1) da ima poslovnu sposobnost;
- 2) da ima najmanje srednju stručnu spremu i položen stručni ispit za turističkog vodiča;
- 3) da poznaje najmanje jedan svjetski jezik;
- 4) da mu pravnosnažnom presudom ili rješenjem o prekršaju nije izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti turističkog vodiča, dok ta mjera traje.

Nadležni organ državne uprave o odobrenju rješava rješenjem u roku od 15 dana od dana uredno podnesenog zahtjeva.

Upis u Registar turističkih vodiča

Član 27

Rješenje o odobrenju za pružanje usluga turističkog vodiča upisuje se u Registar turističkih vodiča koji vodi nadležni organ državne uprave.

Nadležni organ državne uprave propisaoće oblik, sadržaj i način vođenja Registra iz stava 1 ovog člana.

Nadležni organ državne uprave donijeće poseban akt o turističkim lokalitetima na kojima će važiti poseban režim za rad turističkih vodiča.

Stručni ispit

Član 28

Stručni ispit za turističkog vodiča polaže se pred ispitnom komisijom ili obrazovnom institucijom koju ovlasti nadležni organ državne uprave.

Stručni ispit za turističkog vodiča polaže se prema utvrđenom ispitnom programu.

Nadležni organ državne uprave propisaoće ispitni program, sastav ispitne komisije, kao i način polaganja ispita za turističke vodiče.

Ispitni program iz stava 2 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Republike Crne Gore".

O položenom stručnom ispitu izdaje se uvjerenje.

Provjera znanja

Član 29

U slučaju značajnijih izmjena propisa i drugih uslova koji bi zahtijevali bitno drukčiji sadržaj ili način pružanja usluga turističkih vodiča ili u slučaju utvrđene potrebe obnavljanja njihovog znanja može se obaviti provjeravanje stručnog znanja turističkih vodiča.

Potrebe za provjeravanjem stručnog znanja turističkog vodiča iz stava 1 ovog člana, način provjeravanja, kao i druga pitanja u vezi s provjeravanjem stručnog znanja turističkih vodiča utvrđuje nadležni organ državne uprave.

Posebne obaveze

Član 30

Turistički vodič obavezan je pružati usluge vodiča savjesno i stručno u skladu sa odredbama ovog zakona, poslovnim običajima u turizmu, statutom i aktima udruženja turističkih vodiča čiji je član.

Turistička agencija i drugi korisnici usluga turističkog vodiča ne smiju pružanje usluga turističkog vodiča povjeriti osobi koja ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

Počasni turistički vodič

Član 31

Istaknutim naučnicima i stručnjacima može se priznati svojstvo počasnog turističkog vodiča iz područja uže specijalnosti.

Počasni turistički vodič može obavljati poslove vodiča samo povremeno.

Svojstvo počasnog turističkog vodiča utvrđuje nadležni organ državne uprave.

Oznaka

Član 32

Turistički vodič, prilikom pružanja usluga turističkog vodiča, mora nositi na vidnom mjestu legitimaciju turističkog vodiča kojom se utvrđuje njegovo svojstvo.

Nadležni organ državne uprave propisaoće oblik i sadržaj legitimacije turističkog vodiča, način njenog izdavanja i upotrebe.

Prestanak odobrenja za pružanje usluga

Član 33

Odobrenje za pružanje usluga turističkog vodiča prestaje važiti u sljedećim slučajevima:

- 1) odjavom turističkog vodiča;
  - 2) ako nadležni organ državne uprave naknadno utvrdi da je izdato odobrenje zasnovano na neistinitim podacima ili falsifikovanim dokumentima;
  - 3) ako turistički vodič pruža usluge suprotno odredbi člana 30 ovog zakona.
- O prestanku odobrenja iz stava 1 ovog člana nadležni organ donosi rješenje.

4. TURISTIČKI PRATILAC

Pojam

Član 34

Turistički pratilac je fizičko lice koje, osim uslova iz člana 26 stav 2 tač. 1, 2 i 3 ovog zakona, ima najmanje srednju stručnu spremu i položen ispit za turističkog pratioca, a koji obavlja operativno-tehničke poslove u vođenju i praćenju turista, te daje turistima osnovna saopštenja o svrsi putovanja.

Lica koja imaju položen stručni ispit za turističkog vodiča oslobođena su obaveze polaganja ispita za turističkog pratioca.

Stručni ispit

Član 35

Ispit za turističkog pratioca polaže se pred ispitnom komisijom koju imenuje turistička agencija, a prema ispitnom programu kojeg utvrđuje nadležni organ državne uprave.

Ispitni program iz stava 1 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Republike Crne Gore".

O položenom ispitu turistička agencija turističkom pratiocu izdaje uvjerenje.

Uslovi za rad

Član 36

Turistička agencija ne smije obavljanje poslova turističkog pratioca povjeriti osobi koja ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

Turistički pratilac, prilikom pružanja usluga turističkog pratioca, dužan je nositi na vidnom mjestu legitimaciju turističkog pratioca kojim se utvrđuje njegovo svojstvo.

Nadležni organ državne uprave propisuje oblik i sadržaj legitimacije turističkog pratioca, način njenog izdavanja i upotrebe.

5. TURISTIČKI ANIMATOR

Pojam

Član 37

Turistički animator je fizičko lice koje ispunjava uslove iz člana 38 ovog zakona i koji planira i ostvaruje programe organizovanja slobodnog vremena turista, a koje se odnosi na sportsko-rekreativne, zabavne i kulturno-društvene sadržaje.

Uslovi

Član 38

Turistički animator mora ispunjavati sljedeće uslove:

- 1) da ima poslovnu sposobnost;
- 2) da ima položen stručni ispit za turističkog animatora;
- 3) da poznaje najmanje dva svjetska jezika.

Stručni ispit

Član 39

Stručni ispit za turističkog animatora polaže se pred ispitnom komisijom ili obrazovnom institucijom koju ovlasti nadležni organ državne uprave.

O položenom stručnom ispitu turističkom animatoru izdaje se uvjerenje.

Turistički animator, prilikom pružanja usluga turističkog animatora, dužan je nositi na vidnom mjestu legitimaciju turističkog animatora kojom se utvrđuje njegovo svojstvo.

Nadležni organ državne uprave propisuje oblik i sadržaj legitimacije turističkog pratioca, način njenog izdavanja i upotrebe.

Nadležni organ državne uprave propisuje ispitni program za turističke animatore, sastav ispitne komisije, kao i način polaganja stručnog ispita.

Ispitni program iz stava 4 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Republike Crne Gore.

6. TURISTIČKI ZASTUPNIK

Pojam

Član 40

Turistički zastupnik je fizičko ili pravno lice koje zastupa domaćeg, odnosno stranog organizatora putovanja ili posrednika, u odredištima putovanja.

Organizator putovanja, odnosno posrednik obavezan je da u pisanoj formi obavijesti davaoca usluga o turističkom zastupniku, njegovim ovlašćenjima i svim nastalim promjenama.

Prije otpočinjanja obavljanja poslova iz stava 1 ovog člana, turistički zastupnik obavezan je dostaviti ugovor o zastupanju ministarstvu nadležnom za poslove turizma, radi upisa u Registar ugovora o zastupanju.

Registar ugovora o zastupanju vodi nadležni organ državne uprave.

Nadležni organ državne uprave propisuje oblik, sadržaj i način vođenja Registra iz stava 3 ovog člana.

Ovlašćenja i poslovi

Član 41

Ovlašćenja i poslovi turističkog zastupnika, uglavnom su da:

1) štiti interese i prava putnika i organizatora putovanja, odnosno posrednika kod davaoca usluga;

2) upućuje i pruža obavještenja putnicima kod izvršenja programa putovanja i dodatnih usluga;

3) naručuje dodatne usluge u ime organizatora putovanja, odnosno posrednika prema dobijenim ovlašćenjima;

4) posreduje u pribavljanju dodatnih usluga za putnike (izleti, kulturne i sportske priredbe i sl.);

5) obavlja i druge poslove potrebne za zaštitu interesa putnika i organizatora putovanja, odnosno posrednika.

7. USLUGE NA SKIJAŠKOM TERENU

Pojam

Član 42

Uslugama na skijaškom terenu, u smislu ovog zakona, smatra se davanje na korišćenje prostora, uređaja i opreme za rekreativno i sportsko skijanje, skijašku obuku, djelatnost spasilaštva na skijaškom terenu i druge rekreativne i sportske aktivnosti na snijegu.

Usluge iz stava 1 ovog člana mogu se pružati na skijaškom terenu koji, u zavisnosti od vrste aktivnosti iz stava 1 ovog člana, mora biti uređen, opremljen i održavan tako da je bezbjedan za korisnike usluga.

Usluge iz stava 1 ovog člana mogu pružati privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici koji ispunjavaju propisane uslove, odnosno imaju odobrenje za rad izdato od nadležnog organa državne uprave.

Nadležni organ državne uprave utvrđuje bliže uslove uređenja, opreme, održavanja i korišćenja skijaških terena.

Obaveze

Član 43

Pravno lice, odnosno preduzetnik koji pruža usluge na skijaškom terenu dužno je da:

- 1) obezbijedi i održava skijaški teren za bezbjedno korišćenje;
- 2) utvrdi red i obezbijedi službu za održavanje reda na skijaškom terenu;
- 3) obezbijedi službu spasavanja i pružanja hitne medicinske pomoći na skijaškom terenu;
- 4) na ulazu u skijaški teren vidno istakne odredbe o redu, cijene za korišćenje uređaja, opreme i prostora i drugih usluga na skijaškom terenu.

Korisnici skijaškog terena dužni su da se pridržavaju propisa o redu na skijaškom terenu.

8. NAUTIČKI TURIZAM

Pojam

Član 44

Nautički turizam je plovdba i boravak turista - nautičara na plovnim objektima (jahta, brodić i sl.), kao i boravak u lukama nautičkog turizma radi odmora i rekreacije.

Turističke usluge u nautičkom turizmu su:

- 1) iznajmljivanje prostora uz uređenu i, djelimično ili potpuno, zaštićenu obalu (u daljem tekstu: vez) za smještaj plovnih objekata i turista nautičara koji borave na njima;
- 2) iznajmljivanje plovnih objekata za odmor i rekreaciju (charter, crusing i sl.);
- 3) prihvata, čuvanje i održavanje plovnih objekata na vezu u moru i suvom vezu;
- 4) usluge snabdijevanja nautičara (vodom, gorivom, namirnicama, rezervnim dijelovima, opremom i sl.);
- 5) uređenje i pripremanje plovnih objekata;
- 6) davanje različitih informacija nautičarima (vremenska prognoza, nautički vodiči i sl.);
- 7) škole jedrenja, obuke za skutere i vođe brodica;
- 8) obezbjeđivanje službe spasavanja i pružanja hitne medicinske pomoći;
- 9) druge usluge za potrebe nautičkog turizma.

Nadležni organ državne uprave može za pojedine usluge iz stava 1 ovog člana propisati minimalne uslove i način njihovog pružanja.

Objekti nautičkog turizma

Član 45

Turističke usluge u nautičkom turizmu pružaju se u prihvatnim objektima nautičkog turizma i na plovnim objektima nautičkog turizma.

Prihvatni i plovni objekti nautičkog turizma moraju ispunjavati propisane uslove za pojedinu vrstu i kategoriju.

Prihvatni i plovni objekti nautičkog turizma razvrstavaju se u vrste, a pojedine vrste se kategorišu, što će propisati nadležni organ državne uprave.

Nadležni organ državne uprave propisaće vrste i kategorije prihvatnih i plovnih objekata nautičkog turizma, minimalne uslove koje moraju ispunjavati, kao i postupak i način njihove kategorizacije.

Odobrenje za rad

Član 46

Pravna ili fizička lica iz člana 3 st. 1 i 2. ovog zakona ne mogu započeti s pružanjem turističkih usluga u nautičkom turizmu prije nego što od ministarstva nadležnog za poslove turizma, odnosno nadležnog organa lokalne uprave prema mjestu sjedišta prihvatnog objekta nautičkog turizma pribave rješenje da ispunjavaju propisane minimalno – tehničke uslove.

Nadležni organ državne uprave, na zahtjev pravnog ili fizičkog lica, utvrđuje rješenjem ispunjavanje uslova za kategoriju pojedine vrste prihvatnog i plovnog objekta nautičkog turizma koji se kategorišu.

Nadležni organ lokalne uprave prema mjestu sjedišta prihvatnog i plovnog objekta nautičkog turizma, na zahtjev pravnog ili fizičkog lica, utvrđuje rješenjem ispunjavanje minimalno tehničkih uslova za prihvatne i plovne objekte nautičkog turizma koji se ne kategorišu.

Fizičko lice kao subjekt

Član 47

Pojedine turističke usluge u nautičkom turizmu može pružati i fizičko lice, ako ispunjava propisane uslove.

Nadležni organ državne uprave propisaće koje turističke usluge u nautičkom turizmu može pružati fizičko lice, kao i uslove i način na koji se mogu pružati.

Fizičko lice je dužno da za pružanje turističkih usluga u nautičkom turizmu pribavi odobrenje, koje izdaje nadležni organ lokalne uprave.

Odobrenje iz stava 3 ovog člana izdaće se fizičkom licu koje ispunjava uslove koje propisuje nadležni organ državne uprave.

Nadležni organ iz stava 3 ovog člana o odobrenju odlučuje rješenjem u roku od 15 dana od dana uredno podnesenog zahtjeva.

Upis u registar

Član 48

Rješenje iz člana 46 stav 1 ovog zakona upisuje se u posebne registre koje, u zavisnosti od vrste prihvatnog i plovnog objekta nautičkog turizma, vode nadležni organi iz člana 46 st. 2 i 3 ovog zakona.

Nadležni organ državne uprave propisaće oblik, sadržaj i način vođenja registara iz stava 1 ovog člana.

Prestanak važenja odobrenja

Član 49

Odobrenje iz člana 46 ovog zakona prestaje da važi:

- 1) odjavom davaoca usluga nautičkog turizma;
- 2) ako davalac usluga nautičkog turizma ne započne pružati usluge u roku od godine dana od dana pravnosnažnosti rješenja o odobrenju;
- 3) ako je inspekcijskim nadzorom utvrđeno da nijesu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovoga zakona, a utvrđeni nedostaci nijesu otklonjeni u zakonskom roku;
- 4) ako nadležni organ državne uprave naknadno utvrdi da se rješenje o odobrenju zasniva na neistinitim podacima ili falsifikovanim dokumentima.

O prestanku važenja odobrenja iz stava 1 ovog člana, nadležni organ iz člana 47 stav 3 ovog zakona donosi rješenje.

9. AGRO-TURIZAM

Turističke usluge

Član 50

Agro-turizam, u smislu ovoga zakona, je boravak turista u domaćinstvu, koje je organizovano kao turističko seosko domaćinstvo radi odmora i rekreacije.

Turističke usluge u agro-turizmu su: iznajmljivanje konja za jahanje, foto safari, branje plodova, berba voća i povrća, ubiranje ljetine i druge usluge u seoskim domaćinstvima.

Turističke usluge iz stava 1 ovog člana može pružati član seoskog domaćinstva koji ima odobrenje za pružanje ugostiteljskih usluga u seoskom domaćinstvu iz člana 51 ovog zakona.

Nadležni organ državne uprave može za usluge iz stava 1 ovog člana propisati minimalne uslove za njihovo pružanje.

Ugostiteljske usluge

Član 51

U domaćinstvu koje je organizovano kao turističko seosko domaćinstvo (u daljem tekstu: seosko domaćinstvo), član seoskog domaćinstva može pružati usluge iz člana 83 ovog zakona, osim iznajmljivanja kuća za odmor.

Osim usluga iz stava 1 ovog člana, u seoskom domaćinstvu mogu se pripremati i usluživati topla i hladna jela, te pića i napici iz pretežno lične proizvodnje za najviše 50 lica (izletnika) istovremeno.

U seoskom domaćinstvu mogu se pružati i usluge degustacije vina ili rakije, te usluživanja domaćih narezaka iz vlastite proizvodnje u uređenom dijelu stambenog ili privrednog objekta, u zatvorenom, natkrivenom ili na otvorenom prostoru za najviše 50 lica (izletnika) istovremeno.

Nadležni organ državne uprave propisaće šta se smatra seoskim domaćinstvom, minimalne uslove, uslove za kategoriju i način kategorizacije objekata u kojima se pružaju usluge iz ovog člana.

Na pružanje usluga u seoskom domaćinstvu na odgovarajući način primjenjuju se odredbe čl. 84, 85 i 87 ovog zakona.

Nadležni organ državne uprave, uz mišljenje ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede, propisaće šta se smatra pretežno ličnom proizvodnjom i vrstu proizvoda koji ne moraju biti iz lične proizvodnje u smislu stava 2 ovog člana.

10. ZDRAVSTVENI TURIZAM

Banjsko lječilište i oporavište

Član 52

Zdravstveni turizam, u smislu ovog zakona, razvija se kroz banjska lječilišta i oporavišta u kojima se organizuje boravak, stvaraju uslovi i pružaju usluge radi prevencije, liječenja i rehabilitacije.

Minimalno-tehnički uslovi

Član 53

Smatra se da su ispunjeni uslovi u pogledu uređenosti i opremljenosti objekata i područja u smislu člana 52 ovog zakona, ako banjsko lječilište ili oporavište ispunjava uslove u pogledu:

- 1) organizovane zdravstvene službe;
- 2) objekata i uređaja za korišćenje prirodnog ljekovitog faktora;
- 3) objekata za smještaj i boravak posjetilaca;
- 4) odgovarajuće komunalne i druge objekte (vodovod, kanalizaciju, saobraćajnice, PTT i elektro objekte i javne zelene i rekreacione površine).

Ministarstvo nadležno za poslove zdravlja propisaće bliže uslove za pružanje pojedinih usluga iz stava 1 ovog člana.

Vlada Republike Crne Gore, na predlog opštine i drugih zainteresovanih subjekata, utvrđuje područje koje se smatra banjaskim lječilištem, odnosno oporavilištem u smislu ovog zakona.

Utvrđivanje područja u smislu člana 52 ovog zakona vrši se na osnovu prethodno ispitanog i utvrđenog prirodnog ljekovitog faktora na tom području i odgovarajućih naučnih i stručnih istraživanja vrijednosti i karakteristika tog područja, kao i ispunjenosti uslova iz stava 1 ovog člana.

Odobrenje o ispunjenosti uslova iz stava 1 ovog člana izdaje ministarstvo nadležno za poslove zdravlja.

Opština na čijem području se nalazi banjasko lječilište, odnosno oporavilište stara se o njegovom očuvanju, korišćenju, unapređenju i upravljanju u skladu sa zakonom i dužna je da svojim normativnim aktima definiše uslove za nesmetani razvoj banjaskog lječilišta, odnosno oporavilišta (odgovarajuća komunalna infrastruktura, saobraćaj, javni red i mir, radno vrijeme i td.).

Obaveze korisnika ljekovitog faktora

Član 54

Zdravstvene ustanove i druga pravna lica koja obavljaju zdravstvenu djelatnost korišćenjem prirodnog ljekovitog faktora u banjaskim lječilištima, odnosno oporavilištima u svrhu prevencije, liječenja i rehabilitacije koriste prirodni ljekoviti faktor, pod uslovima utvrđenim propisima o vršenju zdravstvene djelatnosti.

Pravo korišćenja prirodnog ljekovitog faktora (termalna i mineralna voda, gas i ljekovito blato i dr.) domaćem pravnom licu daje mjesno nadležni organ lokalne uprave, a stranom licu daje se u skladu sa zakonom kojim se uređuje koncesija.

Korisnik prirodnog ljekovitog faktora plaća naknadu za njegovo korišćenje.

Naknada se plaća prema količini iskorišćenog prirodnog ljekovitog faktora.

Visinu naknade iz stava 2 ovog člana utvrđuje skupština jedinice lokalne samouprave.

Sredstva ostvarena od naknada iz stava 2 ovog člana prihod su budžeta opštine, a koriste se prema programu koji donosi predstavničko tijelo lokalne samouprave na čijem području se nalazi banjasko lječilište za njeno očuvanje, korišćenje i unapređivanje.

11. OMLADINSKI TURIZAM

Pojam

Član 55

Omladinski turizam u smislu ovog zakona je boravak mladih turista u omladinskim hotelima -hostelima ili za mlade predviđenim objektima (kampovi, škole, studentski i omladinski domovi), kao i organizovanje kulturno-zabavnog, obrazovnog i sportsko-rekreativnog programa za mlade.

Uslovi

Član 56

Omladinski hotel-hostel je objekat u kojem se pretežno mladim gostima pružaju usluge smještaja i ishrane.

Usluge u omladinskom turizmu mogu pružati privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici koji ispunjavaju propisane uslove, odnosno imaju odobrenje za rad izdato od ministarstva nadležnog za poslove turizma.

Vlada Republike Crne Gore, na predlog ministarstva nadležnog za poslove turizma, može za hostele i objekte namijenjene mladima utvrditi određene povoljnosti (beneficije, popuste i sl.), kao i korisnicima njihovih usluga.

12. OSTALI OBLICI TURISTIČKIH USLUGA

Član 57

Turističke usluge mogu se pružati i u kongresnom, sportskom, lovnom, vjerskom i drugim oblicima turizma.

Nadležni organ državne uprave može za pojedine turističke usluge iz stava 1 ovog člana propisati minimalne uslove i način za njihovo pružanje.

Ostale turističke usluge i uslovi

Član 58

Ostale turističke usluge, u smislu ovog zakona, su: iznajmljivanje sandolina, jedrilica, dasaka za jedrenje, bicikala, pribora i opreme za kupanje i skijanje na vodi, suncobrana, ležaljki i dr.

Za pružanje usluga iz stava 1 ovog člana, davalac usluge obavezan je osigurati korisnike usluga za slučaj povrede ili smrti.

Nadležni organ lokalne uprave propisuje tehničke uslove, kao i mjesta za pružanje usluga iz stava 1 ovog člana.

Fizička lica kao davaoci ostalih turističkih usluga

Član 59

Usluge iz člana 58 ovog zakona mogu pružati i fizička lica, pod uslovom da ukupna vrijednost sredstava kojima pružaju usluge ne može biti veća od 10.000 Eura.

Za pružanje ostalih turističkih usluga od strane fizičkog lica na odgovarajući način primjenjuju se odredbe čl. 47 do 49 ovog zakona.

III UGOSTITELJSKA DJELATNOST

Subjekti

Član 60

Ugostiteljsku djelatnost mogu obavljati privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici koji ispunjavaju uslove za obavljanje te djelatnosti propisane ovim zakonom i koji su registrovani za obavljanje te djelatnosti (u daljem tekstu: ugostitelj).

Ugostiteljsku djelatnost, pod uslovima propisanim ovim zakonom, u svojim poslovnim prostorijama mogu obavljati i ugostiteljske obrazovne ustanove, te đučki i studentski domovi.

Pod uslovima propisanim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovoga zakona, određene ugostiteljske usluge mogu pružati i fizička lica.

Posebni vidovi pružanja ugostiteljskih usluga

Član 61

Privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici sa sjedištem, odnosno sa prebivalištem u Crnoj Gori mogu organizovati pružanje usluga smještaja i ishrane za svoje radnike, članove, penzionere, kao i članove uže porodice svojih radnika, članova i penzionera u objektima zatvorenog tipa (odmaralište, objekat za prehranu i sl.), pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i drugim propisima.

Članovi uže porodice, u smislu odredbe stava 1 ovog člana, su: supružnici, djeca, pastorčad i usvojenici, te roditelji i usvojioci.

Pravna i fizička lica iz stava 1 ovog člana obavezna su pružanje ugostiteljskih usluga prijaviti nadležnom organu lokalne uprave prema mjestu sjedišta objekta, odnosno prema mjestu gdje se pružaju usluge, koji to upisuje u Registar o pružanju ugostiteljskih usluga pravnih i fizičkih lica iz stava 1 ovog člana.

Nadležni organ državne uprave propisuje minimalno-tehničke uslove za pružanje usluga iz stava 1 ovog člana.

Nadležni organ lokalne uprave utvrđuje ispunjavanje uslova iz propisa donesenog na osnovu stava 4 ovog člana.

Nadležni organ državne uprave propisaće sadržaj i oblik obrasca prijave i način vođenja Registra o pružanju ugostiteljskih usluga pravnih i fizičkih lica iz stava 1 ovog člana.

Usluge na koje se ne primjenjuju odredbe ovog zakona

Član 62

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na pružanje usluga prehrane i smještaja u objektima ustanova socijalne pomoći, zdravlja, vaspitanja i obrazovanja, objektima organizacije Crvenog krsta i drugih sličnih ustanova, ako te usluge pružaju njihovi radnici isključivo svojim radnicima, pripadnicima i korisnicima.

Ne smatra se ugostiteljskom djelatnošću pripremanje i usluživanje toplih i hladnih napitaka, bezalkoholnih pića i jednostavnih jela, koje pravna i fizička lica organizuju za potrebe svojih radnika i članova u svojim poslovnim prostorijama.

Pravni okvir poslovanja

Član 63

U obavljanju ugostiteljske djelatnosti, ugostitelj je dužan da posluje u skladu sa odredbama ovog zakona i drugim propisima, Posebnim uzansama i drugim poslovnim običajima u ugostiteljstvu, kao i vrstama i načinu pružanja ugostiteljskih usluga u odgovarajućim vrstama ugostiteljskih objekata.

Ugostitelj je dužan da korisniku usluge pruži usluge utvrđene u ugovoru i na kvalitetan način, odnosno nije dozvoljeno multiplikovanje broja potvrđenih rezervacija (prebukiranje).

Vrijeme obavljanja djelatnosti

Član 64

Ugostitelj posluje tokom cijele godine ili sezonski.

Ugostitelj može poslovati i povremeno (za vrijeme manifestacija, sajmova, prigodnih priredbi i sl.), uz uslov da prethodno od nadležnog organa lokalne uprave pribavi odobrenje.

Ugostitelj utvrđuje period poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana za svaki ugostiteljski objekat i o tome izvještava nadležni organ lokalne uprave.

Obaveze ugostitelja

Član 66

U obavljanju ugostiteljske djelatnosti, ugostitelj je dužan da:

1) vidno istakne na ulazu u ugostiteljski objekat naziv i oznaku propisane vrste i kategorije ugostiteljskog objekta, utvrđenu rješenjem nadležnog organa lokalne uprave, odnosno ministarstva nadležnog za poslove turizma;

2) vidno istakne na ulazu u ugostiteljski objekat obavještenje o radnom vremenu, koje treba da je u skladu sa propisanim radnim vremenom;

3) utvrdi kućni red u ugostiteljskom objektu za smještaj i istakne ga na recepciji, a izvod iz kućnog reda istakne u svim sobama i apartmanima;

4) utvrdi normative o utrošku namirnica, pića i napitaka za pojedine usluge ishrane, pića i napitaka, pruža usluge u količinama i kvalitetu u skladu sa normativima, te na zahtjev normativ predoči gostu;

5) vidno istakne cijene usluga koje se nude, na način dostupan gostima i pridržava se istaknutih i objavljenih cijena, a kod pružanja usluga smještaja u cjenovnicima istakne i iznos boravišne takse;

6) cjenovnike stavi na raspolaganje gostima u dovoljnom broju primjeraka;

7) izda gostu račun za svaku pruženu ugostiteljsku uslugu s oznakom vrste, količine i cijene pruženih usluga, a kod pružanja usluga smještaja navede u računu i iznos boravišne takse;

8) se pridržava propisanog radnog vremena;

9) dostavi normative i cjenovnike na ovjeru ministarstvu nadležnom za poslove turizma, a ovjereni normativi i cjenovnici mogu se primjenjivati sljedećeg dana od dana ovjeravanja;

10) vodi knjigu gostiju u ugostiteljskom objektu za smještaj;

11) vodi knjigu žalbi na propisan način u svakom ugostiteljskom objektu, izjavljeni prigovor i odgovor na isti u roku od tri dana dostavi ministarstvu nadležnom za poslove turizma.

12) usluge vrši svim korisnicima pod istim uslovima;

13) obezbijedi za proizvode koji su predmet usluge potrebne podatke (obavještenje o svojstvima, kvalitetu, deklaraciji i sl.) u skladu sa propisima kojima se uređuje kvalitet proizvoda;

14) prima zakonska sredstva plaćanja;

15) vodi evidenciju o nabavci i prodaji u skladu sa posebnim propisima;

16) istakne na vidnom mjestu odobrenje za rad u poslovnoj prostoriji za koju je izdato;

17) ukoliko daje informacije o svojim uslugama (reklamiranje u sredstvima javnog informisanja, javnim glasilima, panoima, natpisima i sl.), to radi u skladu sa rješenjem za utvrđenu vrstu i kategoriju objekta.

Nadležni organ državne uprave propisaće oblik, sadržaj i način vođenja knjige gostiju i knjige žalbi.

Ugostitelj koji u ugostiteljskom objektu pruža usluge turistima obavezan je, uz naziv vrste objekata, istaknuti i oznaku da se u tom objektu pružaju usluge turistima.

Zabrana točenja alkoholnih pića

Član 67

Ugostitelj ne smije usluživati alkoholna pića gostu mlađem od 18 godina.

Ambulantno pružanje ugostiteljskih usluga

Član 68

Ugostitelj može pružati i jednostavne ugostiteljske usluge ambulantno (izvan poslovnih prostorija i prostora ugostitelja).

Ambulantno se mogu usluživati jela u konfekcionisanom stanju, bezalkoholna pića, napici i sladoled, u skladu sa sanitarnim uslovima.

Nadležni organ lokalne uprave određuje prostore na kojima se jednostavne ugostiteljske usluge mogu pružati ambulantno.

Nadležni organ lokalne uprave propisuje koji tehnički i sanitarni uslovi moraju biti ispunjeni za pružanje usluga iz stava 1 ovog člana.

Nadležni organ lokalne uprave utvrđuje ispunjavanje uslova iz propisa donesenog na osnovu stava 4 ovog člana.

Odredbe člana 66 stav 1 tač. 1, 2, 3, 10, 11, 15 i 16 ne primjenjuju se na pružanje jednostavnih ugostiteljskih usluga ambulantno.

Ugostiteljski objekat

Član 70

Ugostiteljska djelatnost obavlja se u poslovnom objektu, prostoriji i na prostoru namijenjenom, uređenom i opremljenom za pružanje ugostiteljskih usluga (u daljem tekstu: ugostiteljski objekat).

Ugostiteljska djelatnost može se obavljati i u poslovnom objektu, prostoriji i na prostoru gdje se obavlja druga djelatnost, ako su za obavljanje ugostiteljske djelatnosti ispunjeni propisani uslovi.

Vrste ugostiteljskih objekata

Član 71

Ugostiteljski objekti, u smislu ovog zakona, su ugostiteljski objekti za smještaj i ugostiteljski objekti za ishranu i piće, a razvrstavaju se u tri grupe, i to:

1) osnovni objekti za smještaj (hotel, motel, aparthotel, turističko naselje, pansion, kamp i vila);

2) komplementarni objekti za smještaj (kamp, soba za iznajmljivanje, apartman, kuća za odmor, omladinski hotel-hostel, odmaralište, prenočište i sl.);

3) ugostiteljski objekti za pružanje usluga ishrane i pića: restoran, gostionica, pečenjara, poslastičarnica, bistro, picerija, objekat brze hrane, kafana, kafić, noćni bar, disko bar, caffe bar, pivnica, konoba, krčma, kantina i sl.

Pored vrsta ugostiteljskih objekata iz stava 1 ovog člana, nadležni organ državne uprave može propisati i druge vrste ugostiteljskih objekata i njihovo razvrstavanje u pojedine grupe u skladu sa stavom 1 ovog člana, polazeći od načina usluživanja i vrste usluga koje se pretežno pružaju u ugostiteljskom objektu.

Nadležni organ državne uprave utvrdiće propisom iz stava 2 ovog člana i minimum usluga koje je ugostitelj dužan pružati u pojedinoj vrsti ugostiteljskog objekta.

Kategorizacija ugostiteljskih objekata

Član 72

Nadležni organ državne uprave utvrđuje posebnim aktom vrste ugostiteljskih objekata koji se kategorišu, kategorije, elemente i mjerila za kategorizaciju, kao i način kategorizacije ugostiteljskih objekata.

Kategorija ugostiteljskog objekta određuje se aktom nadležnog organa, na zahtjev ugostitelja.

Ugostiteljski objekat iz stava 1 ovog člana može da počne sa radom kada mu nadležni organ uprave odredi kategoriju.

Akt o određivanju kategorije ugostiteljskog objekta iz stava 2 ovog člana donosi se u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva za određivanje kategorije.

Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana, kojeg donosi nadležni organ lokalne uprave, može se izjaviti žalba nadležnom organu državne uprave.

Na ulazu u svaki ugostiteljski objekat iz stava 1 ovog člana mora biti istaknuta propisana oznaka vrste i kategorije objekta.

Nadležni organ državne uprave vodi registar kategorisanih ugostiteljskih objekata.

Nadležnosti

Član 73

Nadležni organ državne uprave određuje kategoriju za ugostiteljske objekte: hotel, motel, aparthotel, turističko naselje, pansion, vila i kamp, nakon što utvrdi ispunjenost uslova za kategoriju.

Za ostale ugostiteljske objekte koji se kategorišu, nadležni organ lokalne uprave određuje kategoriju nakon što utvrdi ispunjenost uslova za kategoriju.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, nadležni organ državne uprave određuje kategoriju za tri i više apartmana koji čine jednu građevinsku cjelinu (apartmanski blok).

Postupak kategorizacije

Član 74

Ugostiteljski objekti za smještaj kategorišu se zavisno od uređenja, opreme, uređaja, usluga, održavanja i drugih elemenata i mjerila za kategorizaciju.

Oznaka za kategoriju pojedinog ugostiteljskog objekta za smještaj je zvjezdica.

Akt o određivanju kategorije ugostiteljskog objekta izdaje se sa važnošću od pet godina.

Akt iz stava 3 ovog člana drži se u svakom objektu kome je određena kategorija.

Ako se u roku iz stava 3 ovog člana odstupa od propisanih standarda za kategoriju ugostiteljskog objekta koja mu je određena u pogledu uređenja, opremljenosti i kvaliteta usluga, ugostitelj je dužan da u roku od osam dana podnese zahtjev radi razvrstavanja objekta u novu kategoriju.

Promjena kategorije ugostiteljskog objekta vrši se na način i po postupku propisanom za određivanje kategorije ugostiteljskog objekta.

Ugostiteljski objekat koji prestane ispunjavati uslove propisane za određenu vrstu i kategoriju objekta ne može poslovati kao ta vrsta i kategorija ugostiteljskog objekta.

Naziv ugostiteljskog objekta

Član 75

Ugostiteljski objekat može imati naziv jedne vrste ugostiteljskog objekta zavisno od vrste usluga koje se pretežno pružaju u objektu.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, ugostiteljski objekt može imati naziv dvije vrste ugostiteljskih objekata, ako za svaku vrstu ispunjava uslove propisane ovim zakonom i drugim propisima.

Naziv vrste ugostiteljskog objekta može se promijeniti, ako su ispunjeni uslovi propisani za pružanje druge vrste usluge u ugostiteljskom objektu.

Poslovođa

Član 76

Za svaki ugostiteljski objekat, ugostitelj mora imati poslovođu (direktor, upravnik, šef i dr.) ugostiteljskog objekta.

Poslovođa, pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa, mora imati najmanje srednju stručnu spremu.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, ugostitelj može imati jednog poslovođu i za više ugostiteljskih objekata za smještaj - vrste: apartmani, sobe za iznajmljivanje i kuće za odmor.

Ako ugostitelj lično vodi poslovanje ugostiteljskog objekta, mora ispunjavati uslove propisane za poslovođu.

Poslovođa je odgovoran za poslovanje ugostiteljskog objekta u skladu sa ovim zakonom.

Odobrenje za rad ugostiteljskih objekata

Član 77

Privredna društva, druga pravna lica, preduzetnici i fizička lica ne mogu otpočeti sa obavljanjem ugostiteljske djelatnosti, niti mijenjati ili proširiti predmet svog poslovanja prije nego što nadležni organ utvrdi ispunjenost uslova u pogledu tehničke opremljenosti, zaštite na radu, zaštite i unapređivanja životne sredine, kao i drugih propisanih uslova u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona i drugim zakonom propisanim uslovima, odnosno izda odobrenje za rad.

Nadležni organ državne uprave izdaje odobrenje za rad za ugostiteljske objekte iz člana 73 stav 1 ovog zakona.

Nadležni organ lokalne uprave izdaje odobrenje za rad za ostale vrste ugostiteljskih objekata.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, nadležni organ državne uprave izdaje odobrenje za rad za tri i više apartmana koji čine jednu građevinsku cjelinu (apartmanski blok).

Ispunjenost uslova iz stava 1 ovoga člana, nadležni organ državne uprave utvrđuje u roku od 30 dana od dana uredno podnesenog zahtjeva.

Protiv rješenja iz stava 3 ovog člana može se izjaviti žalba nadležnom organu državne uprave.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana upisuje se u odgovarajući registar koji vodi nadležni organ državne uprave.

Ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana za ostale vrste ugostiteljskih objekata, nadležni organ lokalne uprave utvrđuje u roku od 15 dana od dana uredno podnesenog zahtjeva.

Odobrenje za rad iz stava 3 ovog člana upisuje se u odgovarajući registar ugostiteljskih objekata koji vodi nadležni organ lokalne uprave.

Nadležni organ državne uprave donijeće propis o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra iz st. 6 i 8 ovog člana.

Protek roka

Član 78

Ako nadležni organ uprave ne izda odobrenje iz člana 77 st. 2 i 3 ovog zakona u propisanom roku ili ne donese rješenje kojim se zahtjev odbija zbog neispunjavanja propisanih uslova, ugostitelj može započeti s radom u ugostiteljskom objektu, o čemu je dužan prethodno pisanim putem obavijestiti nadležni organ.

Nadležni organ dužan je donijeti rješenje iz člana 77 st. 2 i 3 ovog zakona u roku od 30 dana od dana primljenog obavještenja iz stava 1 ovog člana.

Ako nadležni organ utvrdi da nijesu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom, a ugostitelj je započeo s radom na osnovu stava 1 ovog člana smatraće se da djelatnost obavlja suprotno odredbama ovog zakona.

Usluge u pokretnom objektu

Član 79

Pojedine ugostiteljske usluge mogu se pružati i u pokretnom objektu koji se ne smatra ugostiteljskim objektom u smislu člana 71 ovog zakona, ako ispunjava tehničke uslove, osim na unikatnim lokacijama koje su od posebnog značaja za turističku ponudu.

Objekat iz stava 1 ovog člana je objekat koji se može premještati iz jednog mjesta na drugo sopstvenim pogonom ili vučom.

Nadležni organ državne uprave propisaće tehničke uslove koje moraju ispunjavati objekti iz stava 1 ovog člana, vrste i način pružanja ugostiteljskih usluga u tim objektima.

Nadležni organ lokalne uprave utvrđuje ispunjavanje uslova iz propisa donesenog na osnovu stava 3 ovog člana.

Nadležni organ lokalne uprave utvrđuje prostore na kojima se mogu pružati usluge u objektu iz stava 1 ovog člana.

Kampovanje

Član 81

Kampovanjem, u smislu ovog zakona, smatra se boravak lica pod šatorom, u kamp-kućici, kamp-prikolici i drugoj odgovarajućoj opremi za smještaj na otvorenom prostoru - zemljištu, čiju namjenu za svrhu kampovanja utvrđuje nadležni organ lokalne uprave svojim aktom.

Kampovati se može samo u organizovanim kampovima, odnosno zabranjeno je postavljanje opreme za kampovanje iz stava 1 ovog člana, u svrhu kampovanja izvan kampa.

Pod organizovanim kampovima, u smislu ovog zakona, smatraju se kampovi koji ispunjavaju uslove određene propisima o kategorizaciji ugostiteljskih objekata za smještaj (kategorisani kampovi).

Privremeni kampovi

Član 82

Izuzetno od odredbe člana 81 stav 2 ovog zakona može se kampovati i na zemljištu koje je privremeno određeno za kampovanje.

Za pružanje usluga iz člana 83 ovog zakona, fizičko lice je dužno pribaviti odobrenje nadležnog organa lokalne uprave.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaće se fizičkom licu koje ispunjava sljedeće uslove:

- 1) da je poslovno sposobno;
- 2) da je vlasnik član uže porodice vlasnika objekta (soba, apartmana ili kuća za odmor i sl.) ili vlasnik zemljišta za kamp;

Odobrenje iz stava 1 ovog člana može se izdati samo jednom članu zajedničkog domaćinstva.

Početak rada

Član 88

Nadležni organ lokalne uprave rješava istovremeno u jednom postupku o odobrenju iz člana 87 stav 1 ovog zakona i kategoriji objekta, u roku od 15 dana od dana uredno podnesenog zahtjeva.

Ako nadležni organ lokalne uprave ne donese rješenje iz stava 1 ovog člana u propisanom roku ili ne donese rješenje kojim se zahtjev odbija zbog neispunjavanja propisanih uslova, fizičko lice može započeti s pružanjem usluga, o čemu je dužno prethodno pisanim putem obavijestiti nadležni organ lokalne uprave.

Nadležni organ lokalne uprave dužan je donijeti rješenje iz stava 1 ovog člana u roku od 30 dana od dana primljenog obavještenja iz stava 2 ovog člana.

Ako nadležni organ utvrdi da nijesu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom, a fizičko lice je započelo s radom na osnovu stava 2 ovog člana smatraće se da usluge obavlja suprotno odredbama ovog zakona.

Upis u Registar

Član 89

Rješenje o odobrenju za pružanje usluga fizičkih lica u domaćinstvu upisuje se u registar o obavljanju ugostiteljskih usluga fizičkih lica u domaćinstvu koji vodi nadležni organ lokalne uprave.

Nadležni organ državne uprave propisaće oblik, sadržaj i način vođenja registra o obavljanju ugostiteljskih usluga fizičkih lica u domaćinstvu.

Prestanak važenja odobrenja za rad

Član 90

Odobrenje za pružanje usluga fizičkih lica u domaćinstvu prestaje da važi:

- 1) odjavom fizičkog lica;
- 2) ako fizičko lice ne počne da pruža usluge u roku od šest mjeseci od dana pravnosnažnosti rješenja o odobrenju;
- 3) ako prestane ispunjavati koji od uslova navedenih u članu 87 ovog zakona;
- 4) ako je inspekcijskim nadzorom utvrđeno da nijesu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom, propisima donesenim na osnovu ovoga zakona i drugim propisima, a utvrđeni nedostaci nijesu otklonjeni u ostavljenom roku;
- 5) ako nadležni organ lokalne uprave naknadno utvrdi da je rješenje o odobrenju zasnovano na neistinitim podacima ili falsifikovanim dokumentima.

Ugostiteljske usluge na plovnom objektu

Član 91

Pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i drugim propisima, fizičko lice može pružati uslute ishrane, pića i napitaka na svojem plovnom objektu za najviše 20 gostiju istovremeno.

Usluge iz stava 1 ovog člana, fizičko lice ne smije pružati u lukama, pristaništima i na sidrištima, kao i u slučaju kada plovni objekat kruži izvan luka i sidrišta, licima koja nijesu na plovni objekat ukrcana radi prevoza.

Nadležni organ državne uprave propisaće minimalne uslove, kao i način utvrđivanja minimalnih uslova koje moraju ispunjavati objekti iz stava 1 ovog člana.

Na pružanje usluga iz stava 1 ovog člana na odgovarajući način primjenjuju se odredbe čl. 84 do 90 ovog zakona.

IIIa ZAŠTITA PRAVA KORISNIKA USLUGA I CIJENE USLUGA

Član 91a

Proizvodi koji su predmet usluživanja moraju zadovoljiti norme kvaliteta (deklarisanje, svojstva kvaliteta, podaci o proizvodima i sl.), u skladu sa propisima kojima se uređuje kvalitet proizvoda.

Cijene usluga

Član 91v

Privredna društva, druga pravna i fizička lica i preduzetnici koji se bave turističkom i ugostiteljskom djelatnošću obrazuju cijene slobodno prema uslovima tržišta.

Lica iz stava 1 ovoga člana dužna su naplaćivati usluge shodno cjenovniku, bez primjene dvojnih cijena prema domaćem i stranom gostu.

Ukoliko ugostitelj daje posebne pogodnosti u skladu sa poslovnom politikom (ekskurzije, veće grupe, uslovi plaćanja i sl.), može davati popust koji će posebno iskazati u cjenovniku.

U objektima u kojima se priređuje kulturno-zabavni program ugostitelj može naplaćivati ulaz, konzumaciju, povećati cijene hrane i pića i takve usluge iskazati u cjenovniku.

Publikacija i objavljivanje cijena

Član 91g

Za ugostiteljske objekte za smještaj, koji se kategorišu, privredna društva, preduzetnici i fizička lica su obavezna da do 1. marta, odnosno do 30. oktobra tekuće godine publikuju maksimalne cijene koje namjeravaju da primjenjuju u šestomjesečnom periodu.

Ukoliko lice iz stava 1 ovog člana ne obnovi saopštenje u predviđenom roku smatra se da ostaje pri ranije publikovanim cijenama.

Saopštenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se ministarstvu nadležnom za poslove turizma i Turističkoj organizaciji Crne Gore u cilju jedinstvene prezentacije crnogorskog turizma na turističkim tržištima (sajmovima, berzama i sl.).

Saopštene cijene iz stava 1 ovoga člana smatraju se ponudom davaoca usluge i on je dužan da ih se pridržava.

Nadležni organ državne uprave propisaće oblik i sadržaj obrasca saopštenja iz stava 1 ovoga člana.

Član 91d

Izuzetno od odredbe člana 91v stav 1, Vlada Republike Crne Gore, pri preduzimanju mjera ekonomske politike kojima se utiče na odnos ponude i tražnje u oblasti turizma i ugostiteljstva, može na predlog ministarstva nadležnog za poslove turizma, u cilju sprečavanja evidentnih poremećaja na tržištu, donijeti mjeru neposredne kontrole cijena.

IV TURISTIČKA ORGANIZACIJA CRNE GORE

Pojam

Član 92

- prestao da važi -

V USMJERAVANJE I PODSTICANJE RAZVOJA TURIZMA

Turističko područje

Član 93

Za turističko područje iz člana 6 tačka 7 ovog zakona, Vlada Republike Crne Gore donosi program razvoja turizma i komplementarnih djelatnosti i infrastrukturnog opremanja tog područja.

Odluku o pristupanju izradi programa iz stava 1 ovog člana donosi Vlada Republike Crne Gore.

Predlog za donošenje odluke iz stava 2 ovog člana utvrđuje nadležni organ državne uprave po prethodno pribavljenom mišljenju drugih nadležnih republičkih organa i organizacija.

Sredstva za izradu programa obezbjeđuju se u budžetu Republike.

Namjena sredstava

Član 94

U cilju podsticanja razvoja i kreiranja crnogorskog turističkog proizvoda u budžetu Republike obezbjeđuju se sredstva za:

1) učešće u finansiranju izrade odgovarajućih prostornih planova za turističko područje;

2) učešće u finansiranju promotivnih aktivnosti i kulturnih i javnih manifestacija u zemlji i inostranstvu;

3) učešće u finansiranju izrade projekata zaštite prirode, životne sredine, prirodnih resursa i kulturne baštine turističkog područja;

4) podsticanje izgradnje turističke infrastrukture, sportsko rekreativnih i drugih pratećih sadržaja javnog karaktera od značaja za unapređenje kvaliteta turističke ponude;

5) izradu studija i programa kompletiranja postojeće turističke ponude i inteziviranja njenog korišćenja.

Namjena, kriterijumi i uslovi korišćenja sredstava iz stava 1 ovog člana utvrđuju se programom koji donosi Vlada Republike Crne Gore, na predlog ministarstva nadležnog za poslove turizma.

Aktivnosti opština

Član 95

U cilju valorizacije, očuvanja i zaštite turističkih, prirodnih i ambijentalnih vrijednosti u opštinama u kojima je turizam djelatnost od posebnog značaja za život i rad građana opština, u okviru svojih prava i dužnosti, obezbjeđuje:

1) izradu programa razvoja turizma i odgovarajućih planskih akata, u skladu sa propisom o planiranju i uređenju prostora, za turistička mjesta na teritoriji opštine, odnosno grada;

2) unapređenje opštih uslova za prihvata i boravak turista u turističkim mjestima (komunalno opremanje i održavanje, podsticanje izgradnje sportsko-rekreativnih i drugih pratećih sadržaja javnog karaktera od interesa za turizam i dr.);

3) usmjeravanje i koordinaciju aktivnosti nosilaca turističke ponude na obogaćivanju i podizanju nivoa kvaliteta turističkih i komplementarnih sadržaja i stvaranju atraktivnog turističkog ambijenta u turističkim mjestima;

4) organizovanje turističke informativno-propagandne djelatnosti, kulturnih, sportskih i drugih manifestacija od interesa za unapređenje turizma opštine, odnosno grada.

Opština, odnosno grad usklađuje svoje aktivnosti na organizovanju turističke informativno-propagandne djelatnosti sa programima Turističke organizacije Crne Gore.

Subvencionisanje

Član 96

U cilju podsticanja određenih vidova turizma (kupališni, nautički, sportski i sl.), kao i domaćeg i inostranog organizovanog turističkog prometa turističke agencije, hotelijeri i prevoznici u drumskom, vazdušnom, željezničkom i pomorskom saobraćaju, koji vrše organizovani prevoz turista, mogu ostvariti subvenciju dijela troškova za ostvareni organizovani turistički promet.

Turističke agencije - organizatori putovanja i druga pravna lica iz stava 1 ovog člana koji za domaće i inostrane turiste organizuju turističke paket aranžmane, programe za odmor, organizovani grupni prevoz i kružna putovanja i dr., mogu ostvariti subvenciju pod uslovima i po postupku koji će se definisati posebnim programom podsticajnih mjera u oblasti turizma.

Cilj podsticajnih mjera

Član 97

Podsticajne mjere, odnosno subvencije se uvode radi:
kreiranja kvalitetnog crnogorskog turističkog proizvoda;

- povećanja iskorišćenosti smještajnih kapaciteta;
- podsticanja izrade kvalitetnijih turističkih programa;
- unapređenja organizovanog turističkog prometa posebno u predsezoni i postsezoni, a na pojedinim područjima Republike i u glavnoj turističkoj sezoni;
- produženja turističke sezone;
- podsticanja turističkih agencija na duže programe;
- ubrzanja razvoja turizma na pojedinim područjima Republike.

Ostali vidovi podsticajnih mjera

Član 98

Programom podsticajnih mjera iz člana 96 ovog zakona mogu se definisati i drugi vidovi podsticajnih mjera: stimulatивно kreditiranje turističke privrede, olakšice pri plaćanju raznih dozvola, odobrenja i sl.

VI NADZOR

Vršenje nadzora

Član 99

Nadzor nad izvršenjem odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega, kao i drugih propisa kojim se uređuje turistička i ugostiteljska djelatnost vrši nadležni organ državne uprave.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, inspekcijski nadzor nad pružanjem usluga smještaja od strane fizičkog lica iz člana 83 ovog zakona vrši i nadležni organ lokalne uprave, u skladu sa zakonom

Turistički inspektori

Član 100

Poslove inspekcijskog nadzora iz člana 99 ovog zakona neposrednom kontrolom vrši turistička inspekcija, ako zakonom nije određeno da pojedine poslove inspekcijskog nadzora obavljaju drugi organi državne uprave.

Inspeksijski nadzor sprovode turistički inspektori nadležnog organa državne uprave u skladu sa zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor.

Ovlašćena lica

Član 101

- brisan -

Nadležnosti i ovlašćenja turističkog inspektora

Član 102

U vršenju inspeksijskog nadzora turistički inspektor ima pravo, dužnost i ovlašćenje da:

- 1) vrši kontrolu uslova koje moraju ispunjavati uređena kupališta, skijališta i dr.;
- 2) kontroliše isticanje i pridržavanje objavljenih cijena ugostiteljskih i turističkih usluga, kao i izdavanje računa za obavljene usluge;
- 3) utvrđuje i kontroliše pridržavanje normativa jela i pića u količini i kvalitetu;

Turistički inspektor je i posebno ovlašćen da preduzima sljedeće upravne mjere i radnje:

1) zabrani rad privrednom društvu, drugom pravnom licu, odnosno preduzetniku koji obavlja turističku i ugostiteljsku djelatnost definisanu ovim zakonom, a nije upisan u odgovarajući registar ili nema akt o ispunjenosti propisanih minimalno tehničkih uslova za obavljanje tih djelatnosti;

2) zabrani rad privrednom društvu koje obavlja poslove organizovanja tur-ističkih putovanja bez licence ili prestane da ispunjava uslove na osnovu kojih je izdata licenca;

3) zabrani rad ugostiteljskog objekta, odnosno objekta nautičkog turizma ako posluje bez kategorije ili u kategoriji određenoj suprotno odredbama zakona;

4) zabrani rad ugostiteljskog objekta u kategoriji koja mu je određena, ako uređenje, oprema ili usluge u objektu odstupaju od propisanih standarda za tu kategoriju, a ugostitelj u propisanom roku nije podnio zahtjev za razvrstavanje u novu kategoriju;

5) zabrani pružanje usluga smještaja i ishrane turista u domaćinstvima, kad utvrdi da fizičko lice izdaje turistima sobe, odnosno kuću ili stan za odmor, koje nijesu kategorisane i nemaju odobrenje za rad u skladu sa odredbama zakona;

6) zabrani rad korisniku uređenog i izgrađenog kupališta, ukoliko kupalište nije opremljeno neophodnim uređajima i opremom u skladu sa propisima i ukoliko ne postoji dokaz o ispunjenosti ovih uslova izdat od nadležnog organa;

7) zabrani rad davaocu usluga na skijaškom terenu, ukoliko skijalište nije opremljeno neophodnim uređajima i opremom u skladu sa propisima i ukoliko ne posjeduje dokaz o ispunjenosti ovih uslova, izdat od nadležnog organa;

8) zabrani rad davaocu usluga u objektima zdravstvenog turizma, ukoliko ne ispunjavaju propisane uslove iz člana 52 ovog zakona;

Član 103

- brisan -

- Naslov brisan -

Član 104

- brisan -

Član 105
- brisan -

- Naslov brisan -
Član 106
- brisan -

- Naslov brisan -

Član 107
- brisan -
- Naslov brisan -

Član 108
- brisan -
- Naslov brisan -

Član 109
- brisan -

Više naplaćeni iznos

Član 110

Ako turistički inspektor, u sprovođenju inspeksijskog nadzora, utvrdi da je kupcu ugostiteljske, odnosno turističke usluge zaračunata ili naplaćena viša cijena od utvrđene, a prodavac usluge odbije da vrati više naplaćeni iznos, rješenjem će narediti prodavcu usluge da vrati više naplaćeni iznos oštećenom kupcu usluge i bez odlaganja podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Ako kupac usluge iz stava 1 ovog člana nije poznao, turistički inspektor će u zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka predložiti da se više naplaćeni iznos oduzme kao protivpravno stečena imovinska korist.

- Naslov brisan -

Član 111
- brisan -

- Naslov brisan -

Član 112
- brisan -

Legitimacija i značka turističkog inspektora

Član 113

Pri obavljanju inspekcijskog nadzora turistički inspektor mora imati značku turističkog inspektora kojom dokazuje svoje službeno svojstvo, identitet i ovlaštenja.

Oblik značke turističkog inspektora, način njihovog izdavanja i upotrebe propisuje nadležni organ državne uprave.

VI KAZNENE ODREDBE

Kaznene odredbe za turističke usluge

Član 114

Novčanom kaznom od četrdesetostrukog do tristostrukog iznosa minimalne zarade u Republici kazniće se za prekršaj privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik, ako:

1) obavlja turističku djelatnost suprotno ovom zakonu i drugim propisima (član 3 stav 4);

2) organizuje turistički paket aranžman za lica koja nijesu njeni članovi, a u svrhu sticanja dobiti ili promociju i predstavljanje turističkog paket aranžmana vrši mimo internih sredstava informisanja (član 5);

3) pruža usluge turističke agencije iz člana 9 stav 1 ovog zakona (član 9 stav 3);

4) ne raspiše tender za određivanje organizatora putovanja (član 10 stav 2);

5) pruža usluge turističke agencije bez odobrenja za rad ili promijeni vrstu usluge prije nego što organu nadležnom za poslove turizma podnese zahtjev za tu promjenu (član 11 st. 3 i 5);

6) obavlja poslove organizovanja turističkih putovanja bez - licence (član 13 stav 1);

7) prevoz putnika ne obavlja vlastitim prevoznim sredstvima ili prevoznim sredstvima drugih prvih i fizičkih lica koja su u Republici Crnoj Gori registrovana za obavljanje djelatnosti prevoza putnika (član 17 stav 1);

8) poslovnica ne ispunjava propisane minimalno-tehničke uslove za pojedinu vrstu turističke agencije (član 19 stav 2);

9) postupi suprotno odredbi člana 21 ovog zakona;

10) ne obezbijedi jemstvo u propisanom iznosu i obliku radi naknade štete putniku (član 22 st. 1 i 2);

11) ne obešteti putnika u roku određenom opštim uslovima putovanja, odnosno programom putovanja, koji ne može biti duži od trideset dana od dana podnošenja reklamacije putnika ili ne vodi brigu o tome da pomogne putniku u slučajevima iz člana 22 stav 4 al. 2 i 3 ovog zakona (član 22 st. 3 i 5);

12) pruža usluge turističkog vodiča bez odobrenja za rad (član 26 stav 1);

13) otpočne obavljati poslove turističkog zastupnika prije nego što ministarstvu nadležnom za poslove turizma dostavi ugovor o zastupanju, radi upisa u Registar ugovora o zastupanju (član 40 stav 3);

14) pruža usluge na skijaškom terenu bez odobrenja za rad (član 42 stav 3);

15) započne sa pružanjem usluga u nautičkom turizmu prije nego što od nadležnog organa pribavi rješenje o ispunjavanju propisanih minimalno-tehničkih uslova ili rješenje o ispunjavanju uslova za kategoriju pojedine vrste prihvatnog i plovnog objekta nautičkog turizma koji se kategorišu (član 46 st. 1 i 2);

16) pruža usluge nautičkog turizma ili ostale turističke usluge iz člana 58 stav 1 ovog zakona bez odobrenja za rad (član 47 stav 3 i član 59 stav 2);

17) pruža usluge u agroturizmu bez odobrenja za pružanje ugostiteljskih usluga u seoskom domaćinstvu iz člana 51 ovog zakona (član 50 stav 3);

18) pruža usluge u objektima zdravstvenog turizma bez odobrenja o ispunjenosti uslova propisanih članom 53 stav 1 ovog zakona (član 53 stav 5);

19) koristi prirodni ljekoviti faktor suprotno odredbi člana 54 stav 2 ovog zakona;

20) pruža usluge u omladinskom turizmu bez odobrenja za rad (član 56 stav 2)."

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom pravnom licu novčanom kaznom od četverostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 2, 12, 13, 15, 16 i 17 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od četverostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 tačka 5 ovog člana, uz novčanu kaznu, može se izreći i zaštitna mjera oduzimanja prevoznih sredstava kojima je prekršaj izvršen.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana turistički inspektor može kazniti odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom pravnom licu na licu mjesta novčanom kaznom u trostrukom iznosu minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 2, 12, 13, 15, 16 i 17 ovog člana turistički inspektor može kazniti fizičko lice na licu mjesta novčanom kaznom u trostrukom iznosu minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice, kao i odgovorno lice, odnosno poslovođa u pravnom licu, odnosno poslovođa novčanom kaznom od 200 do 900 Eura.

Za prekršaj iz stava 1 tačka 5 ovog člana, uz novčanu kaznu može se izreći i zaštitna mjera oduzimanja prevoznih sredstava kojima je prekršaj izvršen.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, turistički inspektor može kazniti odgovorno lice u pravnom licu i poslovođu na mjestu izvršenja prekršaja novčanom kaznom u iznosu od 120 Eura.

Član 115

Novčanom kaznom od desetostrukog do šezdesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici kazniće se za prekršaj privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik, ako:

- 1) postupi suprotno odredbi člana 4 stav 1 ovog zakona;
- 2) oznaku "turistička agencija" ne koristi u skladu sa članom 8 ovog zakona;
- 3) pruža i druge slične usluge, osim usluga iz člana 9 stav 1 ovog zakona, iako to nije definisano aktom o osnivanju turističke agencije (član 9 stav 2);
- 4) upravi škole i roditeljima ne prezentuje izletnički program putovanja i paket aranžman za djecu i školsku omladinu (član 10 stav 1);
- 5) postupi suprotno odredbi člana 12 ovog zakona;
- 6) ne ustanovi opšte uslove putovanja i obezbijedi program putovanja u pisanoj formi ili program putovanja nema propisanu sadržinu ili putniku ne učini dostupnim opšte uslove putovanja i program putovanja (član 16 st. 1, 3 i 4);
- 7) postupi suprotno odredbama člana 18 ovog zakona;
- 8) nema u poslovnici najmanje jednog zaposlenog-poslovođu (šefa poslovnice i sl.) koji ispunjava uslove propisane ovim zakonom (član 20 stav 1);
- 9) pruža usluge turističkog vodiča suprotno odredbi člana 30 stav 1 ovog zakona ili poslove turističkog vodiča povjeri osobi koja ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom (član 30 stav 2);
- 10) prilikom pružanja usluga turističkog vodiča ne nosi na vidnom mjestu legitimaciju turističkog vodiča (član 32 stav 1);
- 11) pruža usluge turističkog pratioca, a ne ispunjava uslove iz člana 34 stava 1 ovog zakona;
- 12) poslove turističkog pratioca povjeri osobi koja ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom ili prilikom pružanja usluga turističkog pratioca ne nosi na vidnom mjestu legitimaciju turističkog pratioca (član 36 st. 1 i 2);
- 13) pruža usluge turističkog animatora, a ne ispunjava uslove iz člana 38 ovog zakona;
- 14) prilikom pružanja usluga turističkog animatora ne nosi na vidnom mjestu legitimaciju turističkog animatora (član 39 stav 3);
- 15) pismeno ne obavijesti davaoca usluga o turističkom zastupniku, njegovim ovlaštenjima i svim nastalim promjenama (član 40 stav 2);
- 16) postupi suprotno odredbi člana 43 stav 1 ovog zakona;
- 17) pruža ostale turističke usluge, a ne osigura korisnike usluga za slučaj povrede ili smrti ili iste usluge ne pruža u skladu sa propisanim tehničkim uslovima i na propisanom mjestu (član 58 st. 2 i 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom pravnom licu novčanom kaznom od dvostrukog do desetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 9, 10, 11, 12, 13, 14 i 17 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od dvostrukog iznosa do desetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana turistički inspektor može kazniti odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom pravnom licu na licu mjesta novčanom kaznom u dvostrukom iznosu minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 9, 10, 11, 12, 13, 14 i 17 ovog člana turistički inspektor može kazniti fizičko lice na licu mjesta novčanom kaznom u dvostrukom iznosu minimalne zarade u Republici.

Novčanom kaznom od desetostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici kazniće se fizičko lice koje pruža ostale turističke usluge iz člana 58 stav 1 ovog zakona, ako ukupna vrijednost sredstava kojima pruža usluge prelazi iznos od 10.000 Eura (član 59).

Zaštitne mjere

Član 116

Ako se prilikom izricanja kazni za prekršaje iz čl. 114 i 115 ovog zakona utvrdi da su privredno društvo, drugo pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice u toku posljednje dvije godine bili kažnjeni pravnosnažnom odlukom za prekršaje predviđene u navedenim članovima, uz novčanu kaznu, izreći će se i zaštitna mjera zabrane obavljanja turističke djelatnosti u trajanju do jedne godine.

Kaznene odredbe za ugostitelje

Član 117

Novčanom kaznom od četrdesetostrukog do tristostrukog iznosa minimalne zarade u Republici kazniće se za prekršaj ugostitelj ili drugo lice iz člana 60 stav 2 ovog zakona, ako:

- 1) pruža ugostiteljske usluge u objektima zatvorenog tipa protivno odredbi člana 61 stav 1 ovog zakona;
- 2) pruža ugostiteljske usluge iz člana 61 stav 1 ovog zakona u objektima zatvorenog tipa bez prijave nadležnom organu ili pružanje istih usluga organizuje prije nego što nadležni organ utvrdi da su ispunjeni propisani minimalno-tehnički uslovi (član 61 st. 3 i 5);
- 3) postupi suprotno odredbama člana 63 ovog zakona;
- 4) počne sa radom u ugostiteljskom objektu, iako nadležni organ nije odredio kategoriju objekta (član 72 stav 3);
- 5) u objektu kome je određena kategorija ne drži akt o određivanju kategorije ugostiteljskog objekta (član 74 stav 4);
- 6) odstupi od propisanih standarda za kategoriju ugostiteljskog objekta koja mu je određena za period važenja od pet godina, a u propisanom roku ne podnese zahtjev radi razvrstavanja objekta u novu kategoriju ili ugostiteljski objekat koji prestane ispunjavati uslove propisane za određenu vrstu i kategoriju objekta posluje i dalje kao ta vrsta i kategorija ugostiteljskog objekta (član 74 st. 5 i 7);
- 7) otpočne obavljanje ugostiteljske djelatnosti, izmijeni ili proširi predmet svog poslovanja bez odobrenja za rad (član 77 stav 1);
- 8) pruža usluge u objektima iz člana 83 koji ne ispunjavaju minimalno-tehničke uslove, kao i uslove za kategoriju (član 84 stav 1);
- 9) pruža usluge u seoskom domaćinstvu iz člana 51 st.1, 2 i 3 ovog zakona ili usluge iz člana 83 ovog zakona bez prijave podnijete nadležnom organu lokalne uprave (član 87 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom pravnom licu novčanom kaznom od četverostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od četverostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana turistički inspektor može kazniti odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom pravnom licu na licu mjesta novčanom kaznom u trostrukom iznosu minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana turistički inspektor i ovlašćeni inspektor organa lokalne samouprave može kazniti fizičko lice na licu mjesta novčanom kaznom u trostrukom iznosu minimalne zarade u Republici.

Član 118

Novčanom kaznom od desetostrukog do šezdesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici kazniće se za prekršaj ugostitelj ili drugo lice iz člana 60 stav 2 ovog zakona, ako:

- 1) postupi suprotno odredbama člana 51 st. 1, 2 i 3 ovog zakona;
- 2) postupi suprotno odredbama člana 66 st. 1 i 3 ovog zakona;
- 3) uslužuje alkoholna pića gostu mlađem od 18 godina (član 67);
- 4) pruža jednostavne ugostiteljske usluge ambulantno protivno odredbi člana 68 stav 2 ovog zakona ili ih pruža na prostoru na kome se jednostavne ugostiteljske usluge ne mogu pružati ambulantno (član 68 stav 3);
- 5) pruža jednostavne ugostiteljske usluge iako prethodno nadležni organ nije utvrdio da su ispunjeni tehnički i sanitarni uslovi za pružanje tih usluga (član 68 stav 5);
- 6) nema poslovođu u ugostiteljskom objektu ili poslovođa ne ispunjava propisane uslove ili lično vodi poslovanje ugostiteljskog objekta, a ne ispunjava uslove propisane za poslovođu (član 76 st. 1, 2 i 4);
- 7) pruža ugostiteljske usluge u pokretnom objektu, iako nadležni organ nije utvrdio da objekat ispunjava propisane tehničke uslove ili ih pruža na prostoru koji nije utvrdio nadležni organ (član 79 st. 1, 4 i 5);
- 8) postavi opremu za kampovanje u svrhu kampovanja izvan organizovanog kampa (član 81 stav 2);
- 9) postupi suprotno odredbi člana 85 stav 1 ovog zakona;
- 10) ne postupi u skladu sa članom 87 stav 4 ovog zakona;
- 13) pruža usluge na plovnom objektu u lukama, pristaništima i sidrištima, kao i u slučaju kada plovni objekat kruži izvan luka i sidrišta licima koja nijesu na plovni objekat ukrana radi prevoza (član 91 stav 2);
- 11) postupi suprotno odredbama člana 91a i 91g st. 1, 3 i 4 ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom pravnom licu novčanom kaznom od dvostrukog do desetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od dvostrukog do desetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana turistički inspektor može kazniti odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom pravnom licu na licu mjesta novčanom kaznom u dvostrukom iznosu minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana turistički inspektor može kazniti fizičko lice na licu mjesta novčanom kaznom u dvostrukom iznosu minimalne zarade u Republici.

Zaštitna mjera

Član 119

Ako se prilikom izricanja kazni za prekršaje iz čl. 117 i 118 ovog zakona utvrdi da je ugostitelj u toku poslednje dvije godine bio kažnjen pravnosnažnom odlukom za prekršaje predviđene u navedenim članovima, uz novčanu kaznu, izreći će se i zaštitna

mjera zabrane obavljanja ugostiteljske djelatnosti u trajanju do jedne godine.

VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 120

Postojeća pravna i fizička lica, koja pružaju usluge turističke agencije na dan stupanja na snagu ovoga zakona, nastavljaju s radom, ali su obavezni, u roku od jedne godine od dana primjene ovog zakona, uskladiti svoje poslovanje s odredbama čl. 7 i 20 ovog zakona.

Ako pravna i fizička lica iz stava 1 ovog člana ne usklade svoje poslovanje s odredbama čl. 7 i 20 ovog zakona u navedenom roku, nadležni organ donijeće rješenje o zabrani pružanja usluga turističkoj agenciji.

Član 121

Postojeća lica koja ne ispunjavaju uslov propisan članom 20 stav 3 tačka 7 ovog zakona mogu obavljati poslove poslovođe - šefa poslovnice, uz uslov da u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona polože stručni ispit.

Izuzetno, nadležni organ državne uprave može osloboditi obaveze polaganja stručnog ispita lica koji imaju više od 10 godina radnog iskustva u neprekidnom trajanju na rukovodećim poslovima u turističkoj i ugostiteljskoj djelatnosti.

Član 122

Turistički vodiči obavezni su postojeće legitimacije zamijeniti novima, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu propisa iz člana 32 stav 2 ovog zakona.

Član 123

Ugostitelji koji pružaju ugostiteljske usluge, na dan stupanja na snagu ovog zakona, dužni su da pribave rješenje iz člana 77 stav 2 i člana 74 stav 3 ovog zakona u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu propisa iz člana 69 stav 2 ovog zakona.

Ugostitelju koji ne pribavi odobrenje iz stava 1 ovog člana prestaje pravo obavljanja ugostiteljske djelatnosti u ugostiteljskom objektu.

Nadležni organ, odnosno nadležni organ državne uprave donijeće rješenje o prestanku obavljanja ugostiteljske djelatnosti, ugostitelju iz stava 2 ovog člana.

Član 124

Pravna i fizička lica iz člana 61 stav 1 ovog zakona, koji pružaju usluge u odmaralištima, objektima za prehranu i slično, dužna su da se prijave nadležnom organu lokalne uprave u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ostala privredna društva i druga pravna lica i preduzetnici koji pružaju usluge smještaja i ishrane za svoje članove, penzionere, kao i članove uže porodice svojih radnika, članova i penzionera, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i drugim propisima, u objektima zatvorenog tipa (odmaralište, objekat za prehranu i sl.), a čije sjedište odnosno prebivalište nije u Crnoj Gori, moraju se registrovati za obavljanje ugostiteljske djelatnosti shodno ovom zakonu do 31.12.2003. godine.

Član 125

Fizička lica koja, na dan stupanja na snagu ovog zakona, pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu dužna su pribaviti odobrenje o ispunjavanju minimalnih uslova i uslova za kategoriju za objekte u kojima pružaju usluge u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu propisa iz člana 84 stava 2 ovog zakona.

Fizičkom licu koje ne pribavi odobrenje iz stava 1 ovog člana prestaje pravo pružanja ugostiteljskih usluga u objektu.

Nadležni organ lokalne uprave donosi rješenje o prestanku pružanja ugostiteljskih usluga fizičkom licu iz stava 2 ovog člana.

Član 126

Ugostitelji koji, na dan stupanja na snagu ovog zakona, pružaju jednostavne ugostiteljske usluge, ili pružaju ugostiteljske usluge iz kioska nastavljaju s radom, ali su

dužni pribaviti odobrenje za rad najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ugostitelju koji ne pribavi odobrenje iz stava 1 ovog člana prestaje pravo pružanja ugostiteljskih usluga u objektima iz stava 1 ovog člana.

Nadležni organ donijeće rješenje o prestanku pružanja ugostiteljskih usluga ugostitelju iz stava 2 ovog člana.

Član 127

Do izdavanja rješenja iz člana 126 stava 1 ovog zakona, na objekte u kojima se pružaju jednostavne ugostiteljske usluge, kao i na pružanje ugostiteljskih usluga iz kioska, ili u planinarskom domu, primjenjujuće se uslovi koje je propisao nadležni organ lokalne uprave prije stupanja na snagu ovog zakona.

Član 128

Ugostitelji su dužni u svakom ugostiteljskom objektu odrediti poslovođu, u skladu sa ovim zakonom u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Postojeća lica koja ne ispunjavaju uslov propisan članom 76 ovog zakona mogu obavljati poslove poslovođe (direktor, upravnik i sl.) ugostiteljskog objekta, uz uslov da u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona polože stručni ispit.

Izuzetno, nadležni organ državne uprave može osloboditi obaveze polaganja stručnog ispita lica koji imaju više od 10 godina radnog iskustva u neprekidnom trajanju na rukovodećim poslovima u turističkoj i ugostiteljskoj djelatnosti.

Član 128a

Svi ugostiteljski objekti dužni su da u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona dostave saopštenje o maksimalnim cijenama iz člana 91g stav 1 ovog zakona, ministarstvu nadležnom za poslove turizma.

Član 129

Nadležni organ lokalne uprave dužan je donijeti propise na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 130

Propise na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona, nadležni organ državne uprave donijeće u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 131

Do stupanja na snagu propisa iz člana 130 ovog zakona primjenjuju se odgovarajući propisi koji su doneseni za izvršenje Zakona o turizmu i ugostiteljstvu ("Službeni list RCG", br. 16/95).

Član 132

Danom stupanja na snagu ovoga zakona prestaje da važi Zakon o turizmu i ugostiteljstvu ("Službeni list RCG", br. 16/95).

Član 133

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".